

Utbildningsdepartementet

Yttrande över SOU 2022:34 I mål – vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning Dnr U2022/02457

Statens institutionsstyrelse, SiS, bedriver individuellt anpassad tvångsvård med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). SiS ansvarar också för verkställigheten av slutna ungdomsvård enligt lagen (1998:603) om verkställighet av slutna ungdomsvård (LSU), samt tar också ta emot barn, ungdomar och klienter för frivillig vård enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453), SoL.

SiS bedriver skola på samtliga särskilda ungdomshem inom myndigheten. Skolverksamheten bedrivs som en särskild utbildningsform i enlighet med 24 kap. 8-9 §§ i skollagen (2010:800).

SiS skolverksamhet regleras i kap. 24 8-9 §§ i skollagen (2010:80) och omfattas inte av skollagens kap. 2 § 1 och definitionen av skolväsendet. Skollagen uppger dock att SiS ska bedriva skolverksamhet i enlighet med det regelverk som motsvarar skolväsendet och som regleras i skollagen. SiS omfattas därmed inte av förslagen i denna utredning. SiS vill betona att det är av yttersta vikt att SiS skola omfattas av de förslag som framkommer i utredningen. SiS skola exkluderas i nuläget från flertalet statliga utvecklingsinsatser, trots att skolverksamheten bedrivs i i enlighet med skollagen och övriga skolförordningar samt granskas av Skolinspektionen. Det är därför SiS uppfattning och förslag att även SiS ska inkluderas i nationella satsningar som bidrar till att förbättra förutsättningarna för att SiS elever når målen med sin utbildning och öka likvärdigheten med det övriga skolväsendet.

SiS elever har behov och rättigheter av att ta del av förslagen till de förändringar som föreslås, vilket framhålls i SiS yttrande över remissen.

SiS synpunkter på de förslag som lämnas i utredningen

Förslag om yrkespaket kapitel 5

De förslag om sammanhållen yrkesutbildning (yrkespaket) och minsta omfattning av arbetsplatsförlagd lärotid (apl) på dessa utbildningar, är insatser som kan vara aktuella för SiS gymnasieelever och förbättra förutsättningarna för deras studier.

SiS har i en hemställan till Socialdepartementet (2022) påtalat behovet av ändring i lagstiftning för att myndigheten ska kunna bedriva vuxenstudier. Möjligheten att bedriva vuxenutbildning bör enligt SiS bedömning motsvara det som enligt myndighetens normering ingår i det utbud som erbjuds inom utbildningen motsvarande grundskola respektive gymnasieskola. Vid SiS institutioner placeras återkommande ungdomar som saknar pågående gymnasieutbildning men som passerat åldersgränsen för att påbörja en gymnasieutbildning. Dessa ungdomar tillhör vuxenutbildningens målgrupp som SiS saknar författningsstöd för att bedriva vuxenutbildning för. Mot bakgrund av forskning som påvisar att skola och utbildning är framgångsfaktorer för att stärka ungdomarnas livschanser, är det av stor betydelse att de ungdomar som återfinns i SiS skolverksamhet erbjuds möjligheten att delta i vuxenutbildning under sin placering inom myndigheten.

Förslag om definition av yrkespaket på introduktionsprogram 5.6.4

Utredningens förslag om en ram för innehållet i de olika kurser som erbjuds underlättar sökbarheten, elevernas val och bidrar till en nationell likvärdighet som gynnar placerade barn och ungdomar som ofta byter vistelseort där de ska genomföra sina studier. Att det finns möjlighet till påbyggnad vid olika tidpunkter i livet, är en värdefull möjlighet som underlättar för SiS elever att slutföra sina studier, då det ofta finns en bakgrund med frekventa skolbyten och annan problematik som påverkat studiesituationen.

Förslag om ökad tydlighet kring dokumentation och bättre förutsättningar för uppföljning kapitel 5.6.5

Utredningens förslag om att stärka dokumentationskravet i en nationell form med individuella studieplaner (ISP), skulle ge bättre förutsättningar för placerade barn och ungdomar vid de övergångar mellan olika skolor som är vanligt förekommande och för överföringen av information som ligger till grund för deras fortsatta utbildning.

Förslag till hantering av de ekonomiska konsekvenser som förslagen om yrkespaket kan innebära kapitel 9.5

Förslaget om möjligheten att söka statsbidrag som huvudman för att utveckla utbildningen med yrkespaket och lärlingsliknande utbildning på individuella program på gymnasiet, är något som även behöver erbjudas SiS som huvudman för placerade barn och ungdomar. Dessa insatser berör SiS elevgrupp och behöver därmed utvecklas

utefter behov och förutsättningar som föreslås för övriga elever, för att komma dem till del.

Förslag till att underlätta övergångar mellan gymnasieskola och komvux kapitel 6 och behov om att skapa förutsättningar för sömlösa övergångar 6.3

SiS har synpunkter på förslaget om undantag för behörighetskraven för att möjliggöra mottagande i Komvux och att dessa bör inkludera ett förtydligande för elever som inte uppfyllt ålderskravet eller avslutat sin gymnasieutbildning. Ur SiS elevers perspektiv skulle det vara bättre med ett förtydligande gällande undantag för åldersgräns för elever i hög gymnasieålder, som annars behöver starta om från gymnasieutbildningens början vid flertal tillfällen för att kunna slutföra sina studier.

Förslag om skyldighet att erbjuda avslutande vägledningssamtal 6.6.1

Förslaget om avslutande vägledningssamtal som en integrerad del av huvudmannens ordinarie verksamhet, är en insats som bidrar till att öka förutsättningarna för att fler elever avslutar sina studier med bättre måluppfyllelse generellt och i synnerhet för de elever med särskilda behov eller en problematisk skolbakgrund. Det bidrar till mer välgrundade val, genom att olika tillvägagångssätt kartläggs på ett professionellt sätt i samverkan med elev och andra viktiga aktörer, för att ta fram en plan för hur mål med studier och yrken ska uppnås. Det är något som är av stor vikt för SiS ungdomar i syfte att förbättra förutsättningarna för en positiv utveckling i framtiden efter placeringstidens slut.

Förslag om elevers rätt till studie- och yrkesvägledning kapitel 7.1

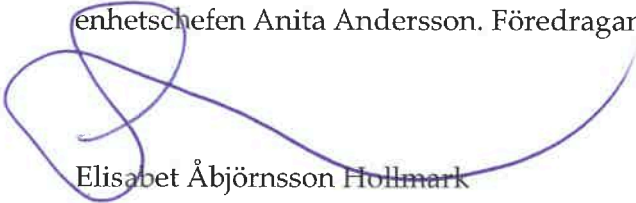
Regleringen i skollagen med förslag om elevens rätt till studie- och yrkesvägledning är ett viktigt tydliggörande som gynnar samtliga elever och i synnerhet de som har särskilda behov av vägledning, motivation och anpassningar som ofta är fallet för de ungdomar som placeras inom samhällsvården. I utredningen omskrivs de som berörs av ett sådant förtydligande i skollagen och däribland några av de statliga myndigheterna. SiS omnämns däremot inte. Konsekvenserna som utredningen tar upp för om en elev inte uppnår målen för sin gymnasieutbildning är i högsta grad aktuella för de ungdomar och elever som återfinns inom SiS. Enligt aktuell forskning är skolan en av de främsta skyddsfaktorerna för placerade barn och ungdomar både på individ- och samhällsnivå och ur ett socioekonomiskt och brottsförebyggande perspektiv.

Förslag om förutsättningar att bedriva distansundervisning kapitel 7.3.4

Förslaget om att utvidga möjligheterna till distansundervisning ger bättre förutsättningar för SiS elever att kunna ta del av ett större utbud av utbildning med behöriga lärare. Det stödmaterial som föreslås tas fram, om hur man bedriver distansundervisning och att Skolinspektionen granskar kvaliteten inom detta område, bör även det omfatta SiS verksamhet för att öka likvärdigheten för samtliga elever.

SiS har utifrån sitt uppdrag inga övriga synpunkter på de förslag och bedömningar som framkommer i SOU 2022:34.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Elisabet Åbjörnsson Hollmark. I den slutliga handläggningen har deltagit, HR-direktören Robert Stenbom, ekonomi- och planeringsdirektören Anna Sandahl, utvecklingsdirektören Annika Eriksson och enhetschefen Anita Andersson. Föredragande har varit utredaren Helena Ekholm.

Elisabet Åbjörnsson Hollmark

Helena Ekholm

Kopia

SiS centrala ledningsgrupp

Institutionschefer

Registratorer

HK-chefer

Företrädare för arbetstagarorganisationerna

SiS centrala huvudskyddsombud